

Міністерство освіти і науки України
Харківський державний університет харчування та торгівлі
Харківська обласна державна адміністрація
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця
Державний університет «Житомирська політехніка»
Львівський торговельно-економічний університет
Всеукраїнська професійна громадська організація
«Спілка податкових консультантів України»
Могильовська філія УО «БІП – Університет права і соціально-
інформаційних технологій» (Республіка Білорусь)
Вітебський державний університет ім. П.М. Машерова
(Республіка Білорусь)
Вентспільський університетський коледж (Латвія)
Університет фінансів, бізнесу та підприємництва (Республіка Болгарія)
Університет Жиліни (Словацька Республіка)
Клайпедський університет прикладних наук (Литва)

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

**Матеріали II Міжнародної
науково-практичної конференції**

23 квітня 2021 р.

Харків
ХДУХТ
2021

УДК 330.354:339.92
ББК 65.9(4Укр)-96
М55

Організаційний комітет:

Голова комітету: *О.І. Черевко*, д-р техн. наук, проф.

Заст. голови: *Л.М. Янчева*, канд. екон. наук, проф.; *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф.;
А.Л. Фоцан, канд. техн. наук, доц.

Члени оргкомітету: *Т.В. Андросова*, дир. ННІЕФ, канд. екон. наук., проф.; *Т.М. Афоніна*, кер. віддлу орг.-інформ. роботи; *В. Бартосова*, канд. екон. наук, доц.; *М.Г. Беспарточний*, д-р екон. наук, проф.; *В.В. Богатирьова*, д-р екон. наук, проф.; *Р. Вазов*, д-р філософії, доц.; *О.М. Жданович*, нач. Видавництва; *М. Живітере*, д-р екон. наук, проф., академік; *О.В. Жилікова*, канд. екон. наук, доц.; *Н.Б. Кащена*, канд. екон. наук, проф.; *Р. Кіндіріс*, д-р наук з упр., проф.; *А.С. Крутова*, д-р екон. наук, проф.; *Т.В. Мединська*, канд. екон. наук, доц.; *В.В. М'якінька*, канд. екон. наук, доц.; *О.О. Нестеренко*, д-р екон. наук, доц.; *О.В. Олійник*, д-р екон. наук, проф.; *Л.І. Рубаненко*, през. АУЕ; *Т.О. Ставерська*, канд. екон. наук, доц.; *Т.В. Шталь*, д-р наук, проф.

Конференцію включено до переліку наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2021 році згідно листа Міністерства освіти і науки України від 13.0.2021 р. № 22.1/10-37

Рекомендовано до видання вченою радою Харківського державного університету харчування та торгівлі, протокол № 9 від 18.02.2021 р.

М55 **Механізми забезпечення сталого розвитку економіки : проблеми, перспективи, міжнародний досвід :** матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 23 квітня 2021 р. / редкол. : О. І. Черевко [та ін.] ; Харківський держ. ун-т харч. та торг. – Х. : ХДУХТ, 2021. – 252 с.

ISBN 978-966-405-497-0

Збірник містить матеріали доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Механізми забезпечення сталого розвитку економіки : проблеми, перспективи, міжнародний досвід» (23 квітня 2021 року, ХДУХТ, м. Харків), у яких розглядаються фінансові важелі, обліково-аналітичне забезпечення, соціально-економічні та правові аспекти імплементації цілей сталого розвитку національної економіки з урахуванням міжнародного досвіду та орієнтацією на підвищення професійної компетентності фахівців з управління, адміністрування та міжнародних відносин.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 330.354:339.92
ББК 65.9(4Укр)-96

ISBN 978-966-405-497-0

© Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2021

в контексті забезпечення соціальної зорієнтованості економіки. *Статистика України*, 2011. № 3. С. 38-41.

2. Мельник А., Васіна А. Структурна трансформація національної економіки України як чинник модернізації інституційного базису її розвитку. *Журнал європейської економіки*, 2010. Т. 9. № 1. С. 37-58.

3. Луцків О. М., Максимчук М. В. Інституційне середовище регіональної структурної політики. *Регіональна економіка*, 2014. № 3. С. 37-47.

4. Руцишин Н. М. Структурні реформи як базис сталого та збалансованого розвитку системи національного господарства. *Бізнес-навігатор*, 2018. № 6 (49). С. 264-269.

УДК 339.187.44:640.432(100)

Т.О. Ставерська, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СВІТОВІ ТРЕНДИ ФРАНЧАЙЗИНГУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Привабливість франчайзингу пояснюється його активним розвитком у світовій економіці, комплексним характером відносин, достатньо високим рівнем їх прозорості, а також перевагами взаємовигідних системних зв'язків, що забезпечують ефективний розподіл капіталовкладень, дозволяють створити широку систему збуту товарів і послуг, посилити конкурентні переваги учасників мережі по відношенню до інших учасникам аналогічного ринку, забезпечити можливість більш швидкого виходу на ринок з мінімальним ризиком. Таким чином, франчайзинг дає великі шанси на успіх, і тим самим стає все більш популярним способом організації бізнесу в усьому світі.

Перші згадки франчайзингу датуються 1840-м роком, відколи німецький виробник пива Spaten почав продавати ліцензію на продаж пива під своїм брендом. Більш відомий бренд – машинки Zinger – почали франчайзинг з 1851 року. Виробник швидко розвився, але при це цьому ресурсів для масштабування не вистачало, тому компанія почала продавати право продажу своїх машинок. Далі з'являється виробничий франчайзинг, найвідомішими мережами якого є Pepsi Cola, Coca-Cola. Сьогодні франчайзинг набув широкого поширення по всьому світу, що підтверджується позитивними тенденціями в різних країнах. Зокрема, у цей час у США франчайзинг займає у бізнесі 80% підприємств, у т.ч. малому бізнесі – 60% загальної кількості підприємств; взагалі працює більше ніж 2000 франчайзингових систем, а річний обсяг продажів у системі франчайзингу перевищує 1 трл дол.

Кількість франчайзингових підприємств перевищує 800 тис., 45% загального товарообігу припадає на долю франчайзингових послуг. Кількість франчайзерів та, відповідно, франчайзингових мереж зростає достатньо високими темпами. За даними International Franchise Association, на початку XXI сторіччя нараховувалось близько 16,5 тис. франчайзерів та більше ніж 1,2 млн франчайзі. Визнаними лідерами за розвитком франчайзингу є США (більше ніж 2000 франчайзерів), Канада (1200), Південна Корея (1000), Бразилія (1000), Японія (1000).

Будь-який вид бізнесу можна перетворити у франшизу – Міжнародна Асоціація Франчайзингу виділяє 70 галузей господарства, у яких можна використовувати методи франчайзингу, серед яких: авторемонт, книгарні, торгівля, навчання, будівництво, невеликі продовольчі магазини, магазини косметичних товарів, освіта, послуги по працевлаштуванню, ресторани, готелі, пральні і послуги по збиранню, приватні поштові скриньки, фотостудії, ріелторські компанії, туризм та розваги, прокат спеціального устаткування тощо. За даними Franchise Group у світі близько 50 % всіх франчайзингових мереж працюють у сфері торгівлі та громадського харчування (рис. 1).

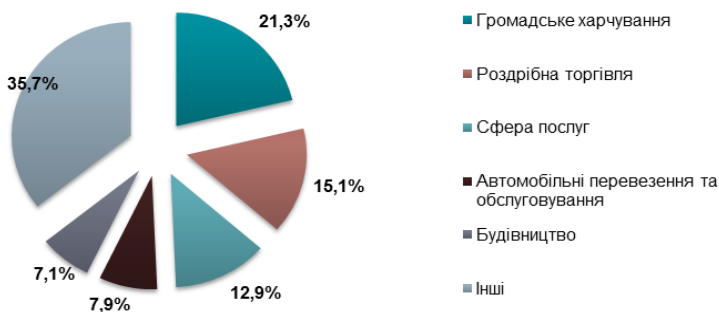

Рисунок 1 – Сегментація ринку франчайзингу в розрізі сегментів поширення

Згідно каталогу Franchise Group, у 2019 році серед 500 самих успішних мереж підприємств готельно-ресторанного бізнесу Європи, діючих на засадах договору франчайзингу, 12,4% складають готельно-ресторанної сфери, з них 9,0% - мережі ресторанного бізнесу. Серед самих успішних франчайзингових мереж готельно-ресторанного бізнесу Європи за результатами 2019 року 42,0% мереж мають американське походження (рис. 2). Згідно рейтингу німецької компанії Statista GmbH лідерами франчайзингових мереж Європи станом на

липень 2019 року також є мережі ресторанного бізнесу (80% - американські компанії).

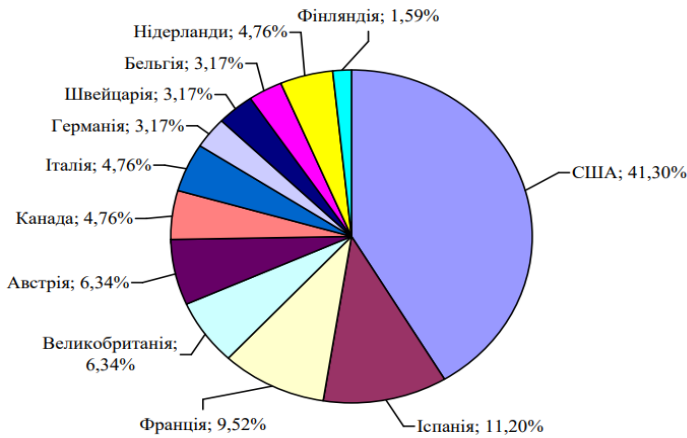

Рисунок 2 – Географічна сегментація походження капіталу провідних франчайзингових мереж готельно-ресторанного бізнесу Європи (за версією рейтингу Franchise Direct)

Франчайзинг на сучасному етапі виступає як найбільш швидкозростаюча форма організації бізнесу. Прикладом використання франчайзингової моделі може бути діяльність фірми «Макдональдс», яка є потужною транснаціональною компанією, що обслуговує на своїх 12 тисячах підприємств у різних країнах світу сотні мільйонів клієнтів. Франчайзингова система «бізнес-формат» має домінуюче значення в економіці США. Достатньо відмітити, що на початок 1990-х рр. кількість підприємств, які працювали за «бізнес-форматом франчайзингу», збільшилась у два рази порівняно з 1982 р. (коли вони становили 42 % від усіх франчайзингових підприємств).

Статистика доводить, що франчайзинг став одним з найбільш ефективних інструментів розвитку та масштабування бізнесу. За даними Opportunity Bulletin – каталогу пропозицій по франчайзингу в США – впродовж кожних восьми годин у світі створюється нова франшизна точка, а на одного франчайзера доводиться в середньому 230 франшизних точок.

Якщо в усьому світі франчайзинг вже давно став невід'ємним атрибутом економіки, то в Україні ця бізнес-технологія тільки починає знаходити своїх прихильників. Активно розвивається внутрішній франчайзинг, характерною особливістю якого є синергія зарубіжних

технологій франчайзингу із вітчизняними підходами до ведення бізнесу. З кожним роком все більше підприємців звертають свою увагу на франчайзингові проекти і вибирають франчайзинг як інструмент для початку або масштабування свого бізнесу.

УДК 657

O. Chabaniuk, PhD (*LUHEkonomiczny, Lvov*)

O. Ogirko, PhD (*SUIA, Lvov*)

ZARZĄDZANIA FINANSAMI Z ZASTOSOWANIEM MODELI CYBERNETYCZNYCH

Racjonalne planowanie finansów jest jednym z kluczowych aspektów nie tylko zarządzania finansami, ale zarządzania organizacją w ogóle. Warto więc, choćby krótko, odpowiedzieć na pytanie, czemu służy planowanie finansów w organizacjach pozarządowych. Mówiąc najkrócej proces ten służy planowaniu dochodów, które pozwolą na pokrycie kosztów zakładanych do realizacji działań. Warto przy okazji, pomyśleć o środkach finansowych z działalności gospodarczej, które pozwalają nam generować zysk. Z kolei wypracowany zysk daje organizacjom możliwość inwestowania środków, a tym samym budowania stabilności finansowej.

Planowanie, czy też monitoring finansów prowadzony na bieżąco daje możliwość minimalizowania kosztów aktualnych oraz planowanych działań. Planowanie uświadamia ile kosztuje nasza aktywność, ale też pomaga w poszukiwaniach potencjalnych oszczędności. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że środki z dotacji mogą sphywać ze znacznymi opóźnieniami. Zarazem podatki, wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne jak również szereg innych zobowiązań należy regulować na bieżąco. Dlatego też bardzo ważnym aspektem jest zaplanowanie przepływów finansowych. Wyzwaniem pozostaje więc utrzymanie płynności, tym bardziej że w naszym kraju fundusze kredytowe dla przedsiębiorstw społecznych są dopiero tworzone.

Działalność organizacji pozarządowych to też konieczność posiadania kompetentnej kadry, która jest główną wartością organizacji. Planowanie finansów uświadamia i zmusza do organizacji pozarządowej do określenia możliwych rozwiązań związanych z ciągłością i wysokością kosztów zatrudnienia. Organizacje pozarządowe działają metodą projektową, aby sfinansować planowane projekty muszą wypełnić wiele wniosków o dotację. Różnorodne źródła finansowania to planowanie nie

Літвінова Ю.І. Особливості управління грошовими потоками торговельних підприємств	102
Мединська Т.В., Куровець Т.А. Митний контроль: теоретичні та прикладні аспекти	104
Мединська Т.В., Сасоліна Н.В. Податковий контроль у контексті викликів та загроз в умовах COVID-19	107
Мухіна М.М. Методичний інструментарій оцінки безпечного функціонування підприємств торгівлі	110
Панфілова Я.А. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційного розвитку	113
Руцишин Н.М. Структурні реформи економіки та державне регулювання банківської системи з їх забезпечення	115
Ставерська Т.О. Світові тренди франчайзингу як інструменту розвитку ресторанного бізнесу	118
Chabaniuk O., Ogirko O. Zarządzania finansami z zastosowaniem modeli cybernetycznych	121
Черкасова С.В. Інвестиційна активність населення як чинник економічного зростання	124

Секція 3 ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО, СОЦІАЛЬНОГО ТА ЕКОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Акімова Н.С., Наумова Т.А. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності економічного суб'єкта в інфляційній економіці	126
Бочуля Т.В. Ракурс організаційної трансформації системи обліково-аналітичного забезпечення розвитку сучасного бізнесу	129

Наукове видання

**МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ, МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали II Міжнародної
науково-практичної конференції**

23 квітня 2021 р.

Видано в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Т.О. Ставерська,
Н.Б. Кащена,
О.М. Жданович

Комп'ютерна верстка: Т.О. Ставерська,
Н.Б. Кащена

План 2021 р. поз. 4

Підп. до друку 20.04.2021 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Ум. друк. арк. 14,6. Тираж 100 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4417 від 10.10.2012 р.